

Сергій Овчарук,

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри правознавства
Макіївського економіко-гуманітарного
інституту

УДК 342.924:347.9

Місце адміністративних процедур у системі процесуального права

Теоретичні дослідження, які ґрунтуються на визнанні застарілої концепції радянського предмета адміністративного права, не узгоджуються з приписами правової держави, які встановлюють принципи розмежування функцій державних органів. Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються, а тому надання права посадовим особам органів виконавчої влади здійснювати судочинство грубо порушує приписи Конституції (є неконституційним).

У вітчизняній адміністративно-правовій науці відсутні праці, які були би присвячені аналізу адміністративно-процедурної діяльності органів виконавчої влади з позицій приписів статей 1, 3, 6, 8, 116, 118, 119 та пунктів 12 та 14 ст. 92 Конституції України.

Постановка завдання – дослідити теоретичні аспекти адміністративно-процедурної діяльності органів вико-

навчої влади з позицій приписів статей 1, 3, 6, 8, 9, 116, 118, 119 та пунктів 12 та 14 ст. 92 Конституції України.

Конституція України встановила, що організація і діяльність органів виконавчої влади (надалі – ОВВ), основи державної служби визначаються виключно законами України [1, п. 12 ст. 92]. Положення ст. 6 стосовно поділу державної влади, зокрема в частині відмежування статусу виконавчої влади від судової, знайшли відповідне відображення у п. 14 ст. 92 та ст. 124. Ці приписи встановлюють, що на ОВВ (посадових осіб) не поширюється юрисдикція судів та право застосування ними процесуального законодавства. Проте ми вимушені констатувати, що: автори Конституції, визначаючи положення про обов'язки держави (ст. 3), свідомо чи несвідомо обминули питання делегування цих обов'язків ОВВ (посадовим особам), наділивши останніх лише повноваженнями – тобто лише правами (ст. 6); всупереч

приписам Конституції стосовно недопущення делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами вони свідомо чи несвідомо погодилися з тим, що ОБВ (посадові особи) мають право здійснювати правосуддя та судочинство [2].

Всупереч проголошеним гарантіям стосовно утвердження правової держави, в тому числі і приписам п. 12 ст. 92 Конституції і досі домінує думка, що предметом адміністративного права є «регулювання суспільних відносин, що виникають у процесі реалізації виконавчої влади або державного управління». На цьому критерії ґрунтується ідея реформування адміністративного права, в основу якої замість «процедуралізації» діяльності ОБВ (посадових осіб), тобто замість жорсткої регламентації їх обов'язків та відповідальності за невиконання або неналежне виконання функцій та обов'язків, що могли б забезпечувати виконання обов'язків держави та їх власних пропонується введення управлінсько-державних або платних адміністративних послуг, що в підсумку призвело до введення в дію неконституційного інституту «адміністративних послуг», надання яких з є нібито одним із основних завдань ОБВ [3, пункти 1–3 ч. 1 ст. 17].

Аналіз конституційних положень свідчить, що обов'язки з виконання власних функцій ОБВ (їх службовцями) або правила виконання ними обов'язків держави безпосередньо випливають із приписів статей 3, 5, 92 (п. 12), 116, 118, 119 Конституції. З їх змісту випливає і саме поняття предмета адміністративного права (діяльність ОБВ та їх службовців) і сутність самих «адміністративних процедур», які ґрунтуються на двох правових інститутах: інститут обов'язку та інститут відповідальності. Критерій відповідальності є дійовим інструментом, який спонукає та обумовлює належне виконання обов'язків держави у різно-

манітних сферах, якими є: розробка та впровадження на користь людини і суспільства програм економічного, науково-технічного, соціального і культурного розвитку тощо; забезпечення вимог фізичних та юридичних осіб, які ґрунтуються на їх правах і законних інтересах.

Виходячи з конституційних положень, можна стверджувати, що будь-яка вимога фізичної чи юридичної особи – це комплекс конституційних обов'язків і відповідальності ОБВ (їх службовців), а не послуга, якою завуальовуються нагальна потреба встановлення інститутів обов'язку і відповідальності для чиновництва. Глибинний зміст конституційних положень, зокрема ст. 116, беззаперечно свідчить, що зміст функцій та обов'язків ОБВ (службовців) не може бути обмежений лише розглядом та вирішенням індивідуальних адміністративних справ. Іншими словами, «процедуралізація» діяльності виконавчих органів стосується численних сфер діяльності і це не повинно заперечуватись.

Отже, ідеологія детальної «процедуралізації» діяльності, чи надання платних адміністративних послуг платнику податків, який утримує владу?

Зведення врегульованих адміністративним правом суспільних відносин до «управління» або «сфери управління», як зазначав В. Б. Авер'янов, пояснюється тільки тим, що у радянській адміністративно-правовій науці поняття «державне управління» стало «безрозмірним», що позбавило це поняття змісту [4, с. 13].

Акцентуємо увагу на тому, що під предметом адміністративного права автор розуміє регулювання суспільних відносин, замість «процедуралізації» діяльності виконавчих органів, що передбачає, насамперед, застосування інститутів обов'язку та відповідальності. Суспільна роль адміністративного права, на його думку, повинна бути не «управлінською» і не суто «юрисдикційною», а переважно «обслу-

говуючою», «публічно-сервісною» (від лат. «serve» – служити), яка ґрунтується на наданні «послуг» (дефініція «послуги» «гранично точно акцентує увагу на виконанні саме обов'язків держави перед приватними особами» [4, с. 14]). Отже, обов'язок створення виконавчими органами організаційних умов для реалізації публічних та приватних інтересів (адміністрування) пропонується змінити суто на категорію послуги, надання якої регламентується базовим актом цивільного законодавства.

В. Б. Авер'янов, як і інші науковці, стверджує, що «процедуралізація» діяльності ОВВ стосується лише процедур розгляду в адміністративному порядку заяв, скарг та звернень приватних осіб [4, с. 16], що суперечить фактичному обсягу функцій, обумовлених Конституцією для виконання ОВВ (питання економіки, соціального захисту і т. д. і т. ін.). Твердження ж про те, що процедури поєднують у собі як матеріальні, так і процесуальні норми суперечать п. 14 ст. 92 Конституції, кодифікованим актам процесуального законодавства.

Стосовно обґрунтування послуг на підставі терміна «дефініція». Згідно з тлумачним словником, цей термін дослівно означає: «Стисле логічне визначення, яке містить найістотніші ознаки визначуваного поняття» [5, с. 290], це – по-перше. Латинсько-російський словник дає такі поняття (мовою оригіналу): *servio* – «служить, усердно служить, угождати, повинуватися законам» [6, с. 924]; *stipendiog* – «бути оплачуваним, состоять на жаловань, т. е. служить» [6, с. 954]; *sub-servio* – «бути готовим к услугам, служить» [6, с. 968], це – по-друге. Тобто, термін «serve» не узгоджується з латинською мовою. Англо-російський словник термін «to serve» тлумачить (мовою оригіналу): «1) служить в доме (у кого-л.), бути слугою; 2) состоять на государственной службе, работать; 3) состоять на службе в рядах Вооруженных сил,

служить в армии» [7, с. 638], це – по-третє. Як ми вбачаємо, зміст іншомовного терміна «to serve» говорить саме про виконання службових обов'язків, що ні в якому разі не може бути ототожнено з цивільно-правовою категорією «послуга». ЗУ «Про захист прав споживачів» під послугою розуміє надання (передачу) матеріального чи нематеріального блага, що здійснюється за індивідуальним замовленням споживача для задоволення його особистих потреб [8, п. 17 ст. 1], це – по-четверте (варто зауважити, що Концепція адміністративної реформи [9] ототожнює людину зі «споживачем», що, мабуть, на думку авторів, нібито дає підстави для введення неконституційних управлінських, державних або адміністративних послуг). Згідно з директивою Європейського Парламенту і Ради ЄС «Про послуги на внутрішньому ринку» [10, п. 34] та відповідно до ст. 50 Договору про заснування ЄС [11, пункти a, b, c, d] під послугами розуміються послуги, які надаються за винагороду у сферах діяльності промислового та торговельного характеру; діяльності ремісників; діяльності осіб вільних професій. Суттєва ознака винагороди полягає в тому факті, що вона виступає економічним еквівалентом відповідних послуг економічного характеру. Ця ознака відсутня у випадку діяльності, яка проводиться без економічного еквівалента державою або від імені держави в рамках її завдань у соціальній, культурній, освітній або судовій сферах, що не містять ніякої діяльності економічного характеру. Оскільки діяльність публічних органів, тобто ОВВ, фінансується з публічних фондів, вона не охоплюється визначенням «послуги», що обумовлено ст. 50, це – по-п'яте.

К. С. Бельський [12, с. 174, 175] пише, що в науці адміністративного права і донині існує фактор домінування погляду, відповідно до якого «предметом адміністративного права є

суспільні відносини в державному управлінні». У науці адміністративного права ця позиція перетворилася в аксіому, на фундаменті якої цілепокоління вчених-адміністративістів і викладачів будувало свої наукові висновки, не завжди правильні і точні. Ця аксіома, як слушно відзначає автор, слугувала скоріше джерелом застою, ніж прогресу; внаслідок відповідності поглядів ученого «марксистській схемі» вони отримали «статус непорушної наукової істини і практично до початку 90-років ХХ ст. виключали альтернативні погляди.

З огляду на зазначене, постає цілком логічне запитання: а чи є взагалі прогрес у галузі адміністративного права? Деякі відповіді ми можемо знайти у статті О. І. Миколенка «Теорія адміністративного права: минуле, сучасність і майбутнє» [13]. Автор зазначає, що поодинокі праці, спрямовані на систематизацію розгалужених знань, зокрема про адміністративно-правові відносини, висвітлюються в юридичній літературі лише у вигляді авторських концепцій. Звертаємо увагу на те, що замість акцентування уваги щодо істинного визначення предмета адміністративного права застосовується словосполучення «адміністративно-правові відносини». О. І. Миколенко наголошує, що теорія адміністративного права повинна представляти все розмаїття думок щодо правових явищ, уточнюючи переваги та недоліки тієї чи іншої концепції, чи окремої думки науковця, показувати їхні значення та місце в усьому розмаїтті думок, систематизувати і класифікувати їх, зв'язувати загальні напрацювання теорії з конкретними випадками на практиці тощо [13, с. 137]. Проте ми вбачаємо необхідне зауважити, що теорія повинна узгоджуватися із приписами статей 1, 3, 5 Основного Закону. Автор вказує, що сьогодні втрачено не тільки зв'язок між теорією та практикою, а й між теорією держави та права і галузевими юри-

дичними науками. Причина – неналежне ставлення до понятійного апарату галузевих наук. Особливо це помітно в термінології, яка впроваджується та використовується галузевими науками без коригування та узгодження з іншими юридичними науками. Водночас ми вбачаємо суперечливість попередніх тверджень, оскільки автор вважає, що терміни «адміністративна юрисдикційна діяльність», «адміністративний процес», «адміністративна процедура», «адміністративне провадження», розкривають зв'язок науки адміністративного процедурного права з її предметом... [14] (а предметом, на жаль, є регулювання суспільних відносин, а не діяльності ОВВ та їх службовців...). Але чи можна вважати правильним, якщо деякі науковці пропонують внесення змін до ст. 124 Конституції України, передбачивши право на розгляд адміністративних правопорушень посадовими особами ОВВ та виконкомів місцевих рад [15, с. 17–20]?

З огляду на вищевикладене, варто згадати міркування М. Тоцького [16], який, говорячи про кризу у науці державного права, акцентував увагу на тому, що догми у правових науках (у сенсі незаперечності, вічності, незмінності істини) призводять ці науки до такого стану, при якому вони «зовсім не виконують свого завдання: *дати знання чинного права для практичного його застосування*» [18, с. 71] (курсив мій. – О. С.). Отже, існуючі сучасні проблеми адміністративного права мають причинний зв'язок з наявністю двох взаємопов'язаних факторів: протистояння чиновництва нововведенням, відповідно до яких їх діяльність буде зведена до жорсткої регламентації правил їх діяльності; існування адміністративно-правових концепцій, які задовольняють чиновництво. Існування цих факторів свідчить про домінування концепцій радянської адміністративно-правової науки. Все це у сукупності призводить до стагнації науки

адміністративного права, а відтак негативним чином відображається на забезпеченні прав фізичних та юридичних осіб, виконанні обов'язків держави по відношенню до людини та суспільства, стані діяльності ОБВ, її законності тощо.

З огляду на довільне застосування в адміністративно-правовій науці поняття «дефініція», в тому числі зважаючи на міркування О. І. Миколенка стосовно тлумачення правничої термінології, звернемося до положень, викладених у підручнику О. Ф. Скакун «Теорія держави і права». Авторка зазначає, що теорія держави і права – це методологічна, базова наука відносно галузевих юридичних наук; загальнотеоретичні положення та висновки цієї науки мають бути підґрунтям для вирішення спеціальних питань галузевих наук [17, с. 21]. Понятійний апарат цих галузей права повинен мати «модельні» терміни і визначення, що виражають найзагальніші і водночас найістотніші ознаки предмета або явища. Неточність у застосуванні терміна може спричинити неправильне розуміння правової норми [17, с. 512]. Водночас, всупереч власним поясненням та приписам ст. 124 Конституції О. Ф. Скакун наголошує про існування адміністративно-процесуального права, яке регулює порядок здійснення і розгляду адміністративно-правових справ, які складаються у сфері державного управління [17, с. 248]. Вважаємо, що загальнотеоретичні положення науки теорії держави і права не повинні суперечити Конституції України (мають узгоджуватися).

З огляду на довільність застосування лексичної термінології (дефініцій) варто нагадати надзвичайно важливі міркування О. Є. Лейста (1925–2003 рр.), який у своїх працях акцентував увагу на тому, що: «не можна підмінювати лінгвістичними вишукуваннями вивчення права, практики його застосування, потреб і тенденцій розвитку» [18];

невизначеність змісту, розуміння і тлумачення норм «припускає можливість необмеженого розсуду у процесі правозастосування і неминуче веде до свавілля, а значить – до порушення принципів рівності і верховенства закону» [18, с. 122; с. 73].

Ю. П. Битяк, академік Національної академії правових наук України, ще у 1990 р. акцентував увагу на тому, що елементом правового статусу посадової особи є його трудова правосуб'єктність, яка, зокрема, ґрунтується на трудових обов'язках, відповідальності за їх невиконання [19, с. 33]. З огляду на приписи п. 12 ст. 92 Конституції цілком зрозуміло, що на зазначену категорію осіб не поширюються положення ЗУ «Про судоустрій і статус суддів», який обумовлює обов'язки суддів і порядок здійснення ними «судочинства, визначеного процесуальним законом» [20, п. 4. ч. 4 ст. 47]. Отже, можна дійти висновку, що статус посадових осіб ОБВ передбачає специфічну трудову діяльність, яка, відповідно до статей 1, 3, 5, 6, 8, 9, 92 (п. 14), 124 Конституції України, не дає підстав для застосування ними норм процесуального права або права здійснювати судочинство, що визначене процесуальним законом. Іншими словами, ця специфічна трудова діяльність полягає лише у чіткому виконанні службовцями процедурних правил, які регламентують виконання обов'язків держави та їх власних, про зміст яких ми вели мову вище.

Звернімося до праці Г. Бребана «Французьке адміністративне право» [21, с. 197, 198]. Як зазначає автор, зміст діяльності державної адміністрації підпорядкований регламентації процедур, виконання яких впливає на прийняття нею рішень. Вона полягає у жорсткому: регулюванні сфери діяльності адміністрації; розподілі обов'язків усередині адміністрації, її структурних підрозділів. По-перше, орган управління не має права втручатись у сферу діяльності законодавчої

влади. По-друге, державна адміністрація не має права втручатися у сферу діяльності судових органів. Нарешті, державна адміністрація не має права втручатися у сферу діяльності приватних осіб, наприклад, втручатися у внутрішню діяльність якої-небудь асоціації або профспілки. Розподіл обов'язків у середині ланок державної адміністрації регулюється принципом, відповідно до якого внутрішні обов'язки розподілені і зафіксовані у жорсткій формі; будь-яка форма обов'язків, пов'язаних з реалізацією публічної влади, відповідає певному роду діяльності. Закріплення обов'язків [21, с. 168] в юридичній формі пов'язане з необхідністю розв'язання декількох проблемних ситуацій. По-перше, такі обов'язки встановлюються в ім'я забезпечення загальних цілей по всіляких аспектах в інтересах: громадян, які взагалі зацікавлені в тому, щоб застосовувалися закони і щоб адміністрація діяла відповідно до правових норм; платників податків, тому що ці норми мають своєю ціллю, зокрема, недопущення марнотратства державних коштів, тобто коштів, які стягуються й накопичуються у вигляді податкових надходжень, і, нарешті, громадян як підданих, зацікавлених у тому, щоб їх відносини з органами державного управління мали міцні й законні підстави.

Г. Бребан акцентує увагу на тому, що обов'язки можна розглядати у двох основних аспектах: в аспекті принципу законності, тобто зв'язаності апарату управління законом, і в аспекті принципу відповідальності посадових осіб адміністрації за спричинення шкоди, що тягне за собою обов'язок її відшкодування. Ці два принципи доповнюються третім, який хоча і є похідним, але суттєво доповнює два перші, – принципом юрисдикційного контролю, тому що ефективність моральних вимог краще забезпечується в тому випадку, якщо за неякісне виконання обов'язків передбачені санкції. Обидва принципи – і законності,

і відповідальності – відносяться до сфери обов'язків. Автор зауважує, що можна було б обмежитися простою декларацією того, що адміністрація зобов'язана дотримуватися закону й виконувати свої обов'язки. Але така система буде малоефективною, якщо за дотриманням зазначених принципів не здійснюється судовий нагляд, заснований на різних видах юрисдикційного контролю [21, с. 169–170].

В. І. Кнорринг [22, с. 15] слушно зазначає, що азбучною істиною теорії управління є те, що «влада і відповідальність невіддільні». Ця істина, на жаль, не знайшла відповідного місця у Конституції України, а тому ігнорується і наукою адміністративного права. Натомість превалює точка зору, що державне управління – це виконавчо-розпорядча діяльність ОВВ, яка полягає у використанні владних повноважень, наданих ОВВ чи посадовій особі [23, с. 177].

Г. Райт наголошує, що представництво організації має віддзеркалювати ті вимоги правдивості, чесності, цілісності й служби, які ставляться до професійної державної служби. «Це має бути частиною обов'язків кожного державного службовця» [24, с. 53]. Для кожної посади і для кожного працівника має бути опис посадових обов'язків, навичок та кваліфікації, потрібних для виконання роботи. Опис посади, як зауважує автор, визначають «як збирання і доповнення інформації щодо завдань, які виконуються на різних посадах в організації, а також оцінка знань, навичок та здібностей, потрібних для успішного виконання цих завдань» [24, с. 82].

Таким чином, визначення змісту адміністративних процедур полягає не тільки у визначенні правил виконання посадовими особами завдань держави, але й у визначенні нюансів посади, які обумовлюють відповідні обов'язки, а це, у свою чергу, говорить про неприпустимість посилення на «повноваження», які ЗУ «Про державну службу» [25, статті 10, 11, 22] ототожнюють

ться з обов'язками, що є нічим іншим як нігілізмом.

Вищевикладене дає підставу констатувати:

– згідно з приписами статей 1, 3, 5, п. 12 ст. 92 Конституції України предметом адміністративного права України є організація і діяльність органів виконавчої влади, її посадових осіб, що логічно передбачає необхідність визначення чітких правил їх діяльності, обов'язків та відповідальності за неналежне їх виконання або невиконання, спричинення шкоди суспільству та особі;

– відмежування статусу виконавчої влади від судової влади, або пряма вказівка, що на ОВВ (посадових осіб) не поширюється юрисдикція судів та право застосування ними процесуального законодавства чітко обумовлено приписами ст. 6, п. 14 ст. 92 та ст. 124;

– забезпечення загальносуспільних потреб, у тому числі й забезпечен-

ня конституційних вимог фізичних та юридичних осіб – це не послуга, а прямий трудовий обов'язок, який впливає саме з вимог ст. 3 Конституції і який не передбачає застосування процесуального законодавства;

– довільне тлумачення Основного Закону, зокрема прав людини, не може вважатися науковим дослідженням, це не сприяє вдосконаленню діяльності ОВВ, законності і правопорядку у державі в цілому;

– отже, ситуація існуючої «невизначеності» залишається через те, що адміністративно-правова наука відстає від реалій, запізнюючись з визнанням такої об'єктивної реальності, як необхідність докорінного перегляду предмета адміністративного права, в тому числі й відповідне редагування конституційних положень. Таким чином, все залежить не тільки від бажань чиновництва, але й від представників науки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року [із змінами, внесеними згідно із Законом № 2952-VI від 01.02.2011] // Відомості Верховної Ради України, 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки від 7 грудня 1984 року № 8073-X [із змінами, станом на 05.07.2011] // Відомості Верховної Ради УРСР, 1984. – № 51. – Ст. 1122.
3. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року № 3166-VI // Офіційний вісник України, 2011. – № 27. – Ст. 1123.
4. Авер'янов В. Нова доктрина українського адміністративного права: концептуальні позиції / В. Авер'янов // Право України, 2006. – № 5. – С. 11–17.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. доповн. та CD) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. : ВТФ «Перун», 2007. – 1736 с.: іл.
6. Дворецкий И. Х. Латинско-русский словарь [200 тыс. слов и словосочетаний] / И. Х. Дворецкий. – М. : Русский язык, 1976. – 1096 с.
7. Англо-русский словарь / В. К. Мюллер. – [изд. 23-е, стереот.]. – М. : Русский язык, 1992. – С. 843.
8. Про захист прав споживачів: Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки від 12 травня 1991 року № 1023-XII [із змінами, станом на 08.07.2011] // Відомості Верховної Ради УРСР, 1991. – № 30. – С. 379.
9. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України від 22 липня 1998 року № 810/98 [із змінами, станом на 03.05.2006] // Офіційний вісник України, 1999. – № 21. – С. 32.
10. Об услугах на внутреннем рынке : Директива Европейского Парламента и Совета Европейского Союза № 2006 (123) от 12 декабря 2006 года // Офіційний

сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994>

11. *Договір* про заснування Європейської Спільноти: Прийнято Європейським Економічним Співтовариством 25 березня 1957 року // Конституційні акти Європейського Союзу. Частина I / Упор. Г. Друзенко ; за заг. ред. Т. Качки. – К. : Юстініан, 2005 р. – 512 с.

12. *Бельский К. С.* Полицейское право: Лекционный курс / К. С. Бельский // под ред. А. В. Куракина. – М. : Изд-во «Дело и Сервис», 2004. – 816 с.

13. *Миколенко О. І.* Теорія адміністративного права: минуле, сучасність і майбутнє // Публічне право. – 2011. – № 2. – С. 136–142.

14. *Миколенко О. І.* Категоріальний апарат науки адміністративного процедурного права / О. І. Миколенко. – Право і суспільство. – 2010. – № 3. – С. 96–100.

15. *Голосніченко І. П.* Проблеми адміністративного процесу на сучасному етапі розвитку української держави / І. П. Голосніченко. – Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць. – Випуск 19. – Одеса : Юридична література, 2003. – 267 с.

16. *Тоцкий Н.* Кризисъ в науке государственнаго права / Н. Тоцкий. – СПб. : Склад издания въ Юридическомъ книжномъ магазине Н. К. Мартынова, 1915. – 122 с.

17. *Скакун О. Ф.* Теорія держави і права : [підруч.] / О. Ф. Скакун; пер. з рос. С. О. Бураковського. – Харків : Консум, 2001. – 656 с.

18. *Лейст О. Э.* Санкции и ответственность по советскому праву (теоретические проблемы) / О. Э. Лейст. – М. : Изд-во Московского гос. ун-та, 1981. – 239 с.; *Лейст О. Э.* Сущность права. Проблемы теории и философии права / О. Э. Лейст. – М. : ИКД «Зерцало-М», 2002. – 288 с.

19. *Битяк Ю. П.* Государственная служба в СССР и развитие ее демократических основ : [учеб. пособ. для студ. спец. «Правоведение»] / Ю. П. Битяк. – Киев : УМКВО, 1990. – 66 с.

20. *Про* судоустрій і статус суддів: Закон України від 7 липня 2010 року № 2453-VI [із змінами, станом на 03.02.2011] // Відомості Верховної Ради України, 2010 р. № 41 «№ 41–42; № 43; № 44–45». – Ст. 529.

21. *Брэбан Г.* Французское административное право ; пер. с фр. / Г. Брэбан ; [под ред. и со вступ. сл. С. В. Боботова]. – М. : Прогресс, 1988. – 488 с.

22. *Кнорринг В. И.* Теория, практика и искусство управления : [учеб. для вузов по специальности «Менеджмент»]. – 2-е изд., изм. и доп. – М. : Изд-во «НОРМА», 2001. – 528 с.

23. *Малиновський В. Я.* Державне управління : [навч. посіб.]. – [вид. 2-ге, доп. та переробл.] / В. Я. Малиновський. – К. : Атіка, 2003. – 576 с.

24. *Глен Райт* Державне управління ; перекл. з англ. В. Івашко, О. Коваленко, С. Соколик / Глен Райт. – Київ : Основи, 1994. – 109 с.

25. *Про* державну службу: Закон України від 16 грудня 1993 року № 3723-XII [із змінами, станом на 02.12.2010] // Відомості Верховної Ради України, 1993. – № 52. – Ст. 490

Овчарук С. С. Місце адміністративних процедур у системі процесуального права

У роботі досліджуються проблеми, що пов'язані з теоретичним ігноруванням приписів, установлених статтями 1, 3, 5, пунктами 12 та 14 ст. 92 Конституції України.

Ключові слова: виконавча влада, адміністративні процедури, судочинство, процесуальне законодавство, організація і діяльність прокуратури, органів дізнання і слідства.

Овчарук С. С. Место административных процедур в системе процессуального права

В работе исследуются проблемы, которые взаимосвязаны с теоретическим игнорированием предписаний, установленных статьями 1, 3, 5 пунктами 12 и 14 ст. 92 Конституции Украины.

Ключевые слова: исполнительная власть, административные процедуры, судопроизводство, процессуальное законодательство, организация и деятельность прокуратуры, органов дознания и следствия.

Ovcharuk S. The place of administrative procedures in the system of law of procedure

The article explores the problems which are interconnected with theoretical ignoring of the instructions established by points 12 and 14 item 92 of the Constitution of Ukraine.

Key words: executive power, administrative procedures, legal proceedings, remedial legislation, organization and activity of Office of Public Prosecutor, inquiry and investigating agencies.